

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Супруненко Л.А.

аспірант,

Науково-дослідний економічний інститут

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

РОЗВИТОК ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженою Кабінетом Міністрів України 6 серпня 2014 року, розвиток транскордонного співробітництва визначено одним із пріоритетних завдань реалізації державної регіональної політики.

Транскордонне співробітництво є важливим елементом інтеграційного процесу та дієвим засобом ліквідації диспропорцій в економічному і соціальному розвитку прикордонних регіонів.

Державна політика у сфері транскордонного співробітництва ґрунтується на принципах законності, чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб'єктами транскордонного співробітництва України, гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, забезпечення рівних можливостей для регіонів України щодо співпраці в рамках транскордонного співробітництва, розмежування відповідальності та повноважень між центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою найбільш ефективного розв'язання проблем та завдань у сфері транскордонного співробітництва.

Україна має кордон із сімома країнами, 19 із 27 адміністративно-територіальних одиниць є прикордонними. На території таких прикордонних областей, як Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Сумська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська створено дев'ять єврорегіонів – Буг, Верхній Прут, Дністер, Дніпро, Карпатський, Нижній Дунай, Слобожанщина, Донбас та Ярославна. Територія України, що входить до складу єврорегіонів, складає більше 40% від її загальної площі. На ній проживає майже половина населення нашої країни.

Діяльність єврорегіонів спрямовано головним чином на активізацію інвестиційної діяльності, взаємовигідне торговельно-економічне

співробітництво областей України та сусідніх держав, які є членами єврорегіонів.

Пріоритетними спільними напрямками та сферами, які потребують розвитку з окремими країнами-сусідами України, в тому числі в рамках єврорегіонів є:

З Республікою Білорусь: спільна економічна та екологічна реабілітація районів, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; остаточне демаркаційне розмежування кордону шляхом співпраці в рамках спільної українсько-білоруської демаркаційної комісії; культурно-освітнє співробітництво; розвиток туристичної галузі; впровадження сучасних методів контролю в пунктах пропуску на кордоні; сталє використання природних ресурсів, зокрема, поліських торфовищ та спільні дії при виникненні пожеж та інших надзвичайних ситуацій; посилення співпраці в сфері екології, в тому числі створення системи попередження про транскордонне переміщення забруднюючих речовин повітрям та річками; створення нових об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Зі Словацької Республікою: співпраця в сфері реформування органів місцевого самоврядування; розвиток туристично-рекреаційного потенціалу прикордонних регіонів; реалізація культурно-мистецьких програм; введення спрощеного механізму малого прикордонного руху та розширення географії його дії; модернізація, реконструкція та будівництво нової інфраструктури пунктів пропуску.

З Румунією: оновлення існуючої та створення нової мережевої інфраструктури для туризму в Карпатському регіоні; посилення співпраці в сфері освіти; розвиток автомобільної мережі доріг та будівництво нових пунктів прикордонного пропуску; створення спільної системи поводження з відходами та управління водними ресурсами; економічне використання гірля р. Дунай та будівництво транспортної інфраструктури, зокрема мостів та поромів.

З Угорщиною: розвиток протипаводкового захисту та створення інтегрованої системи прогнозування паводків; розвиток туристичних шляхів, зокрема вело та пішохідних; поліпшення якості води; сталє використання природних ресурсів, зокрема, управління водними ресурсами та ведення лісового господарства; обмін досвідом з угорською стороною з питань енергоефективності та енергозбереження; співпраця між навчальними закладами; створення мережі ефективного та безпечного кордону.

З Республікою Польща: розвиток транскордонної інфраструктури електро- та водопостачання; отримання польського досвіду реформування та діяльності органів місцевого самоврядування; обмін досвідом у сфері енергоефективності; спільна безпека та боротьба з

організованою злочинністю; модернізація і розвиток існуючої транскордонної інфраструктури для збільшення її пропускної спроможності; розвиток меліоративних мереж для сприяння розвитку сільських територій.

З Республікою Молдова: налагодження та підтримка транскордонного агробізнесу; будівництво транспортної інфраструктури, зокрема пішохідних мостів та пунктів пропуску автомобільного та річкового сполучення; спільна безпека на кордонах та запобігання контрабанді; спільна реалізація проектів для молоді та дитячого відпочинку; зміцнення культурних зв'язків.

Протягом останніх років в Україні створена нормативно-правова база з питань розвитку транскордонного співробітництва. Важливим кроком у питаннях законодавчого забезпечення транскордонного співробітництва стало приєднання України до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами та властями від 1980 року і приєднання України до Додаткового протоколу та Протоколу № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 1980 року. А також приєднання до Протоколу № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС).

В червні 2004 року прийнято Закон України «Про транскордонне співробітництво», який визначав мету та принципи державної політики у сфері транскордонного співробітництва, повноваження суб'єктів транскордонного співробітництва України, принципи та форми державної підтримки транскордонного співробітництва та його фінансове забезпечення.

Протягом останніх років здійснювалися заходи щодо реалізації положень Закону України «Про транскордонне співробітництво», у тому числі стосовно створення нормативно-правової бази. Зокрема, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 № 1819 «Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки» та постановою Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 1088 «Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки». Постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2005 № 339 затверджено Порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва, а наказом Мінекономіки від 03.06.2005 № 158 затверджено Порядок підготовки проектів (програм)

транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва.

Значну частину законодавчої бази України щодо транскордонного співробітництва формують міждержавні угоди добросусідства і співробітництва, у яких в окремих статтях передбачається розвиток транскордонного співробітництва, або міжурядові угоди про співробітництво між прикордонними областями України та адміністративно-територіальними одиницями сусідніх держав. Нині всі області України мають укладені транскордонні угоди про співпрацю із сусідніми територіями суміжних країн.

Але, крім досягнень, які мали місце, існує ряд факторів, які стримують розвиток транскордонного співробітництва: відмінності у соціально-економічному розвитку регіонів України та сусідніх держав; недостатнє створення сприятливих умов для залучення інвестицій в економіку суб'єктів транскордонного співробітництва; низький рівень залучення суб'єктами транскордонного співробітництва недержавних установ, підприємств та громадських організацій до здійснення заходів у рамках транскордонного співробітництва; недостатні темпи будівництва та облаштування пунктів пропуску через державний кордон, що призводить до невідповідності їх пропускнуої спроможності потенційним можливостям транскордонного співробітництва; відсутність поза межами міжнародних транспортних коридорів необхідної транспортної інфраструктури; неузгодженість на міждержавному рівні пріоритетів участі суб'єктів транскордонного співробітництва у діяльності єврорегіонів, принципів та підходів до розвитку такої співпраці.

Зростання ролі регіонів у розвитку транскордонного співробітництва, створення умов для активного входження регіонів до міжнародно-регіональних формувань сприятимуть реалізації пріоритетних напрямів державної регіональної політики та розвитку транскордонної співпраці, вирішенню питань оптимізації управління територіями, створенню нових форм спільної діяльності, поглибленню зв'язків із сусідніми країнами, що відповідатиме загальноєвропейській практиці міжрегіонального та транскордонного співробітництва.

Список використаних джерел:

1. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво / В. І. Піла, О. С. Чмир, О. А. Гарасюк, Т. В. Терещенко. – Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2006. – 412 с.

2. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011 – 2015 роки [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 1088 від 01.12.2010 р. – Режим доступу : [//http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi](http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi).